

SELETUSKIRI

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse

"Rahandusministri 26. septembri 2023. a määruse nr 36 „Moderniseerimisfondist kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse "Rahandusministri 26. septembri 2023. a määruse nr 36 „Moderniseerimisfondist kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ muutmise“ eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) muudetakse toetuse andmise tingimusi, et võimaldada läbi viia taotlusvoorud moderniseerimisfondi vahenditest kohaliku omavalitsuse üksuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks. Selleks muudetakse toetusmeetme rakendamise eest vastutajat, täpsustatakse toetuse andmise tingimustes kasutatavaid mõisteid, muudetakse taotlejatele kohalduvad individuaalsed toetuse määrad ning piirangud maksimaalsetele toetuse suurustele ja esitatavate taotluste maksimaalsele arvule. Oluline osa muudatustest on seotud asjaoluga, et taotluste esitamise ja projektide elluviimise aja vahel on Kliimaministeeriumi valitsemisalas jõustumas (muudatuste jõustumise aeg 1. märts 2025.a) hoonete energiatõhususe uued miinimumnõuded ja uuendatakse hoonete energiakasutuse arvutamise aluseks olevaid alusandmeid mõjutavad alusparameetrid, mistõttu on vajalik reguleerida milliseid nõudeid projekti koosseisus esitatava energiaauditi koostamisel ja andmete esitamisel kohaldatakse. Eelnõu kohaselt esitatakse üldpõhimõttena andmed olemasoleva hoone rekonstrueerimise eelse seisundi, sh oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususarvu piirväärtusele mittevastavuse tõendamise kohta taotluse esitamise ajal ehk muudatuste jõustumise eelselt kehtivate tingimuste kohaselt ja energiatõhusustööde kavandamisel arvestatakse uute, alates 1. märtsist 2025. a kehtima hakkavate nõuetega. Eeltoodud käsitlus võimaldab kõiki esitatud projekte samadel alustel hinnata ja väldib olukorda, kus ehitusloa taotlemisel alates 1. märtsist 2025. a tuleks ehitusloa saamiseks ja uutele nõuetele vastamiseks taotluses esitatud lahendust oluliselt muuta. Tehtavad muudatused ei mõjuta haldusmenetluse seadusest tulenevalt muudetava määruse alusel juba toetust saanud projektide elluviimist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna nõunik Tarmo Kivi (telefon 5885 1476, e-mail tarmo.kivi@agri.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis kohalike omavalitsuste osakonna õigusvaldkonna juht Martin Kulp (telefon 5885 1442, e-mail martin.kulp@agri.ee). Eelnõu keelelist kvaliteeti kontrollis õigusosakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165; heleri.piip@agri.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu kohaselt muudetakse rahandusministri 26. septembri 2023. a määruse nr 36 „Moderniseerimisfondist kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ (edaspidi *kehtiv määrus*) (RT I, 28.09.2023, 21) paragrahve 2, 3 6, 8, 9, 13, 18 ja 22 ning asendatakse kehtiva määruse lisa 1 („Kohaliku omavalitsuse üksuse individuaalne toetusmäär“) ja lisa 2 („Nõuded hoone energiaauditile“).

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahekümne kahest punktist.

Eelnõu punkt 1

Eelnõu punktiga 1 muudetakse kehtiva määruse paragrahvi 2 lõikes 1 sätestatud meetme rakendamise koordineerimise eest vastutajat. Kehtiva määruse kohaselt vastutab meetme rakendamise koordineerimise eest Rahandusministeerium, eelnõus kavandatud muudatuse järgselt vastutab meetme rakendamise koordineerimise eest Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Muudatus tuleneb peaministri 19. aprilli 2023. a korraldusest nr 25 „Ministrite pädevus ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad“ ning asjaolust, et riigi eelarvestrateegias 2024-2027 (Lisa 5) on moderniseerimisfondi vahenditest aastatel 2021–2030 rakendamiseks kavandatud meetme „Avaliku sektori hoonete energiatõhususe ja taastuvenergia programm“ alameetme „Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhususe parandamine“ rakendamise eest vastutajaks määratud Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Eelnõu punkt 2

Eelnõu punktiga 2 sõnastatakse paragrahvi 3 lõike 2, millega sätestatakse energiatõhususe tööde raames rekonstrueeritavale hoonele esitatavad nõuded, punkt 3 järgmiselt:

„3) taotluse esitamisel ei vasta hoone energiatõhususarv taotluse esitamise ajal kehtivatele ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11. detsembri 2018. a määruse nr 63 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ (edaspidi *ehitusseadustiku § 65 lõike 3 alusel kehtestatud määrus nr 63*) nõuetele, millega sätestatakse hoone energiatõhususe miinimumnõuded oluliselt rekonstrueeritavale hoonele kohalduvatele energiatõhususarvu piirväärtuse miinimumnõuetele;“.

Muudatus on seotud asjaoluga, et Kliimaministeeriumi valitsemisalas on projektide elluviimise perioodil jõustumas (muudatuste jõustumise aeg 1. märts 2025.a) hoonete energiatõhususe uued miinimumnõuded ja uuendatakse hoonete energiakasutuse arvutamise aluseks olevaid alusandmeid mõjutavaid alusparameetreid. Sellest tulenevalt on vajalik reguleerida, milliseid nõudeid projekti koosseisus esitatava energiaauditi koostamisel ja andmete esitamisel kohaldatakse. Eelnõu kohaselt esitatakse üldpõhimõttena andmed olemasoleva hoone rekonstrueerimise eelse seisundi, sh oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususarvu piirväärtusele mittevastavuse tõendamise kohta taotluse esitamise ajal ehk muudatuste jõustumise eelselt kehtivate tingimuste kohaselt ja energiatõhusustööde kavandamisel arvestatakse uute, alates 1. märtsist 2025. a kehtima hakkavate nõuetega. Vastavalt eeltoodud põhimõttele on muudetud ka lisa 2 („Nõuded hoone energiaauditile“).

Eelnõu punkt 3

Eelnõu punktiga 3 täiendatakse kehtiva määruse paragrahvi 3 lõikega 2¹ järgmises sõnastuses: „Määruses mõistetakse kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuva üksusena läbivalt üksust kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 2 punkti 9 tähenduses ning kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all oleva üksusena kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all olevat valitsussektoris kuuluvat üksust.“

Tegemist on kasutatavate mõistete selgitusega, mille vajadus on üles kerkinud varem läbi viidud taotlusvoorus. Ühtlasi tagab see täpsustus, et võimalike taotlejate ring oleks selgelt piiritletud avaliku sektoriga.

Eelnõu punkt 4

Eelnõu punktiga 4 sõnastatakse paragrahvi 3 lõige 3, mis sätestab normid, millest tuleb energiatõhususe tööde tegemisel juhinduda, järgmiselt:

„Energiatõhususe tööde tegemisel tuleb rakendada ehitusseadustiku § 66 lõike 6 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruses nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ (*edaspidi ehitusseadustiku § 66 lõike 6 alusel kehtestatud määrus nr 36*) sätestatud energiasäästumeetmeid. Energiatõhususe tööde tulemusel peab kogu hoone vastama vähemalt ehitusseadustiku § 65 lõike 3 alusel kehtestatud määruses nr 63 sätestatud oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususarvu piirväärtuse ja energiatõhususe alates 1. märtsist 2025. aastal jõustuvatele nõuetele.“.

Eelnõu kohaselt juhindutakse energiatõhusustööde kavandamisel igal juhul, isegi siis kui teoreetiliselt on võimalik ehitusloa taotlus esitada enne 1. märtsi 2025. a., uutest, alates 1. märtsist 2025. a jõustuvatest nõuetest. Eeltoodud käsitus võimaldab kõiki esitatud projekte samadel alustel hinnata ja väldib olukorda, kus ehitusloa taotlemisel pärast 1. märtsi 2025. a tuleks ehitusloa saamiseks ja uutele nõuetele vastamiseks taotluses esitatud lahendust oluliselt muuta. Uute nõuetega arvestamine tagab tööde teostamise järgselt avaliku sektori hoonete kehtivatele energiatõhususnõuetele vastavuse. Kuigi tavapäraseks praktikaks veel mittejõustunud nõudeid ei kohaldata, on see antud toetusmeetme puhul mitmel põhjusel otstarbeks, tagades üleminekuperioodil vastavuse viimastele teadaolevatele nõuetele, võimaldades omavahel konkureerivaid projekte võrdsetel alustel hinnata ja vältides suure osa projektide projektlahenduse ümbertegemist vastavalt ehitusloa andmise hetkel kehtivatele tingimustele ning sellega kaasnevate kulude kandmist. Suurema osa projektide eeldatav ehitusloa taotlemise hetk jääb aega pärast 1. märtsi 2025. aastal. Kaasneva positiivse mõjuna avaldub uute tingimuste kohaselt koostatud energiaauditite ja nende vastavate energiatõhususpakettide koostamisel avaliku sektori teed näitav roll ja tekib vajalik praktika, et uute nõuete jõustumisel oleks üleminek sujuvam.

Eelnõu punkt 5

Eelnõu punktiga 5 sõnastatakse ümber määruse paragrahvi 3 lõige 4, millega täpsustatakse mitmeotstarbelise hoone energiatõhususarvu määramisele kohalduvat. Muudetakse kehtiva sätte sõnastust ja sätestatakse muudatusena nõue lähtuda mitmeotstarbelise hoone energiatõhususarvu määramisel alates 1. märtsist 2025. aastal jõustuvatest nõuetest. Muudatuse põhjendus on esitatud eelnõu punkti 4 selgituses.

Eelnõu punkt 6

Eelnõu punktiga 6 muudetakse paragrahvi 3 lõike 8, millega sätestatakse piirangud millisel juhul projekti ei toetata, punkti 2 ja sõnastatakse see järgmiselt:

„2) mille ainus eesmärk on paigaldada lokaalne salvestusseadmeta päikeseenergia tootmiseseade ja see kasutusele võtta;“.

Kehtiva sätte sõnastuse kohaselt on välistatud projektid, mille ainsaks eesmärgiks on taastuenergiaallikate kasutuselevõtt, samas võib sellisteks projektiga soovitud tegevusteks olla näiteks hoones oleva õlikatla asendamine pelletikatlagaga, mis võiks juhul kui hoone muus osas vastab projekti tulemusele seatud nõuetele, olla lubatav. Sätte eesmärk selle kehtivas sõnastuses oli eelkõige välistada ainsa tegevusena päikeseelektrijaamade rajamist, mis printsiiabis võiks olla isetasuv ega vaja toetust. Eelnõuga kavandatava muudatusega kitsendatakse toetuse andmise piirangut päikeseenergia tootmiseseadmetele paigaldamisele. Muudatuse järgselt on siiski lubatud projekti ainsa tegevusena eraldi päikeseenergia tootmiseseadme paigaldamine, tingimusel, et selline lahendus sisaldab salvestusseadet. Täidetud peavad olema ka teised määruses toodud nõuded, ehk hoone oma projektieelses seisus ei vasta oluliselt rekonstrueeritavale hoonele kohalduvatele energiatõhususarvu piirväärtuse miinimumnõuetele ja energiatõhususe tööde tulemusel peab kogu hoone vastama vähemalt ehitusseadustiku § 65

lõike 3 alusel kehtestatud määruses nr 63 sätestatud oluliselt rekonstrueeritava hoone energiatõhususarvu piirväärtuse ja energiatõhususe alates 1. märtsist 2025. aastal jõustuvatele nõuetele. Muudatuse mõju võib lugeda pigem väikeseks, kuna eeldatavalt sisalduvad eeltoodud nõuete täitmiseks projekti koosseisus täiendavad energiatõhusustööd.

Eelnõu punkt 7

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse paragrahvi 3 lõike 8, millega sätestatakse piirangud millisel juhul projekti ei toetata, punkti 3 sõnastust ja täiendatakse seda tingimusega, et meetmest ei toetata projekti, mille elluviimise tulemusel hoone tarnitud energia kasutus suureneb. Kehtiva määruse tingimuste kohaselt on piiranguks vaid tingimus, et projekti elluviimise tulemusel ei tohi suureneda kasvuhoonegaaside heide. Üldjuhul on kasvuhoonegaaside heite vähenemine ja tarnitud energia kasutuse vähenemine omavahelises seoses, mistõttu ei ole kehtivas määruses meetmest projektide toetamise välistusena energiakasutuse tõusu eraldi välja toodud. Mõnel juhul, eelkõige kui hoone nõutava sisekliima tagamiseks on vaja välja ehitada sundventilatsioon, võib hoolimata tavapärastest energiasäästutöödest olla tarnitud energia vähenemine väike või negatiivne. Sättega tagatakse, et toetust saavad projektid mis panustavad igal juhul riikliku energiasäästukohustuse täitmisesse.

Eelnõu punkt 8

Eelnõu punktiga 8 muudetakse paragrahvi 3 lõike 8, millega sätestatakse piirangud millisel juhul projekti ei toetata, punkti 6 sõnastust ja sõnastatakse see järgmiselt:

„6) mille osaks on rekonstrueeritava hoone energiatarbe katmiseks peamise kütteallikana fossiilkütuseid kasutava energiatootmisüksuse paigaldamine või sellise lokaalse energiatootmisüksusega, mis kasutab peamise kütteallikana fossiilkütuseid, seotud tööd või samasisulised projekti elluviimise perioodil projekti väliselt tehtavad tööd;“.

Eelnõus kavandatud muudatusega leevendatakse kehtivaid tingimusi, mis välistasid igal juhul hoone energiatarbe katmiseks kütteallikana fossiilkütuseid kasutava energiatootmisüksuse paigaldamise või sellise energiatootmisüksusega tehtavad tööd. Eelnõu kohase muudatuse järgselt on näiteks võimalik toetada projekti, mille osaks on hoone energiatarbe katmiseks peamise mittefossiilseid kütuseid kasutava energiatootmisüksuse (peamine kütteallikas, millega tagatakse küttevarustus tavatingimustes) tipukoormuse katmiseks mõeldud lahendus, mis kasutab vedelaid või gaasilisi fossiilkütuseid nagu näiteks lisakütteallikas soojuspumbaga põhikütte tipukoormuse katmiseks kombineeritud süsteemis. Endiselt ei ole võimalik toetust anda projektile mille osaks on eraldiseisev fossiilsetel kütustel töötav katel, mis ei ole osa kombineeritud süsteemist. Hoonete energiatõhususe (EL) 2024/127522 (EPBD) direktiivi artikli 17 lõike 15 ülevõtmisega ei anna liikmesriigid alates 1. jaanuarist 2025 enam rahalisi stiimuleid fossiilkütustel töötavate eraldiseisvate katelde paigaldamiseks. Eelnõu kohaselt ei ole toetatavate projektide puhul fossiilkütuseid kasutavate eraldiseisvate katelde paigaldamine lubatud ka omafinantseeringust.

Eelnõu punktid 9-11

Eelnõu punktidega 9-11 tehakse muudatused kehtiva määruse paragrahvi 6 („Toetuse ja omafinantseeringu suurus“) lõigetes 1 ja 2. Eelnõu punktiga 9 muudetakse kohaliku omavalitsuse üksustele kohalduvat toetuse määra vahemikku ajutiselt seniselt 40-70 protsendilt 50-70 protsendile. Muudatus on tingitud omavalitsuste investeerimisvõimekuse ajutisest langusest, sealhulgas Harjumaa omavalitsuste investeringute tegemise võimekuse langusest seoses lähiaastail mõju avaldavate tulubaasi muudatustega. Sellest tulenevalt muudetakse eelnõuga kavandatavate muudatuste järgselt avatava vooru eel kohaliku omavalitsuse individuaalse toetusmäära arvutamise aluseid (selgitatud eelnõu punkti 21 muudatuse juures) ja maksimaalse toetuse määra kehtestamisel lähtutakse põhimõttest, et ühegi taotleja

maksimaalne individuaalne toetuse määr abikõlblikest kuludest arvestatuna ei ole toetuse taotlemisel väiksem kui 50 protsenti. Muudatus avaldab enim mõju suurema laekuva tuluga omavalitsustele, kes kehtiva määruse tingimuste kohaselt said taotleda toetust maksimaalselt 40 protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Eeltoodust tulenevalt korrigeeritakse eelnõuga toetuse andmisel individuaalsest toetuse määrast sõltuvaid piiranguid toetuse andmisel. Muudetakse taotleja individuaalsest toetuse määrast sõltuvaid piiranguid maksimaalse toetuse suurusele ühe rekonstrueeritava hoone ja rekonstrueeritava hoone abikõlbliku köetava pinna ühe ruutmeetri kohta.

Kehtivas määruks on maksimaalne toetuse suurus ühe rekonstrueeritava hoone kohta vastavalt määruse lisas 1 sätestatud individuaalsele toetusmäärale 960 000 – 1 680 000 eurot ja see arvutatakse järgmise valemi järgi: 2 400 000 eurot \times individuaalne toetusmäär. Seejuures madalaim individuaalne toetusmäär on 40%.

Eelnõuga kehtestatakse maksimaalseks toetuse suuruseks ühe rekonstrueeritava hoone kohta vastavalt eelnõu lisas 1 sätestatud individuaalsele toetusmäärale 1 500 000 – 2 100 000 eurot ja see arvutatakse järgmise valemi järgi: 3 000 000 eurot \times individuaalne toetusmäär. Seejuures madalaim individuaalne toetusmäär on 50%. Eelnõuga muudetakse alusparameetrit 3 000 000 eurot (eeldatav projekti maksumus), mille kaudu individuaalset toetusmäära kohaldades maksimaalne individuaalne toetuse suurus leitakse.

Alusparameeter on tuletatud järgmistest tingimustest: eeldatav tööde maksumus ühe ruutmeetri kohta on 1200 eurot ja eeldatav hoone abikõlblik köetav pind on 2500 ruutmeetrit, millele vastav kogukulu ühe sellise hoone kohta on 3 000 0000 eurot. Kehtivas määruks kasutatavad tingimused on vastavalt 1200 eurot ja 2000 ruutmeetrit, millele vastav kogukulu ühe sellise hoone kohta on 2 400 000 eurot. Seega on eelnõuga kavandatud muudatuste järgselt toetusmeede senisest sobivam just mõnevõrra suurematele hoonetele.

Projekti individuaalne maksimaalne toetuse suurus leitakse korrutades hoone abikõlblike ruutmetrite arv maksimaalse individuaalse toetuse suurusega ühe ruutmeetri kohta. Seejuures, kui saadud tulemus ületab individuaalset maksimaalse toetuse suurust hoone kohta, tuleb seda ületav osa katta omafinantseeringu suurendamisega. Toetuse lõplik suurus ja toetusmäär ühe rekonstrueeritava hoone kohta sõltub tööde reaalsest maksumusest, kuid see ei või ületada kohaliku omavalitsuse üksuse individuaalsest toetuse määrast sõltuvat maksimaalset toetuse suurust ühe rekonstrueeritava hoone kohta ega taotluse rahuldamise otsuses sätestatud projekti maksimaalset toetuse summat ja toetusmäära.

Eelnõu punkt 12

Eelnõu punktiga 12 muudetakse paragrahvi 8 lõiget 4, mis sätestab maksimaalse lubatava esitavate taotluste arvu. Eelnõu kohaselt võib selle kohaliku omavalitsuse üksuse kohta, mille elanike arv rahvastikuregistri andmetel on taotlusvooru avamise aasta 1. jaanuari seisuga kuni 8000 elanikku, esitada kuni kaks taotlust ning kohaliku omavalitsuse üksuse kohta, mille elanike arv on üle 8000, kuni kolm taotlust. Kehtiva määruse kohaselt on alla 8000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuse kohta lubatud esitada üks ja üle 8000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuse kohta kaks taotlust.

Taotlusvoorus mahuga 35 mln eurot oleks võimalik kehtivate tingimuste kohaselt, juhul kui toetust taotletakse maksimaalses võimalikus ulatuses, toetada 20 projekti, eelnõuga kavandatud tingimuste kohaselt 16 projekti. Senisel kogemusel taotlusvoorude läbiviimisel on toetust saavate projektide arv suurem, kuna vajalike abikõlblike tööde maht, et viia hoone nõutavasse energiaklassi on erinev ja hooned ei vaja tihti tervikrenoveerimist vaid nõutav energiatõhususarv saavutatakse ka väiksema tööde mahuga. Rohkemate taotluste esitamise võimalus luuakse selleks, et keerulistes majandustingimustes tagada toetusvahendite

kasutuselevõtt taotlejate poolt, kellel on see võimekus. Arvestatud on, et paljud omavalitsused on samasuunalisi investeeringuid juba ellu viimas või ammendanud oma finantseerimisvõimekuse. Rohkema arvu taotluste esitamise võimalus võib leida kasutust pigem üksikutel juhtudel ja suuremate omavalitsuste poolt, või omavalitsuste poolt, kes taotlevad toetust objektidele, mille vajalike tööde maht ja tööde eelarve on väike.

Eelnõu punkt 13

Eelnõu punktiga 13 sõnastatakse ümber paragrahvi 9 lõige 2. Lühendatakse viidet määruses viidatavale majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määrusele nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika“.

Eelnõu punkt 14

Eelnõu punktiga 14 tehakse muudatus paragrahvi 9 lõike 4 punktis 5, mille kohaselt tuleb hoone ülalpidamiskulude ja hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonide aluseks võtta kehtivas määruses sätestatud kahe aasta asemel tegelikud ja tõendatud hoone viimase kolme kalendriaasta keskmised tarbimisandmed. Muudatusega taastatakse algne olukord, kus analoogsetes kohalikele omavalitsustele suunatud kvoodikauplemise tuludest rahastatavates toetusmeetmete tingimustes oli samuti nõutav esitada kolme aasta keskmised tarbimisandmed. Andmete esitamisele kohalduv muudeti tulenevalt COVID-19 viiruse levikust tingitud mõjust hoonete kasutusele, mis ei võimaldanud adekvaatselt hinnata hoonete energiatarbimist kui arvutustesse kaasati 2020. aasta.

Eelnõu punktid 15 ja 16

Eelnõu punktidega 15 ja 16 tehakse muudatused millega täpsustatakse määruse paragrahvi 9 lõikes 4 nõutava energiaauditi koosseisus esitatavale informatsioonile kohalduvaid nõudeid. Eelnõu punktiga 15 tehakse muudatus paragrahvi 9 lõikes 5, millega täpsustatakse, et hoone olemasolevale olukorrale vastav energiatõhususarv määratakse taotluse esitamise ajal kehtivatest majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruse nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika“ sätestatud nõetest lähtuvalt. Eelnõu punktiga 16 täiendatakse paragrahvi 9 lõikega 5¹ mille kohaselt lõike 4 punktis 4 nimetatud energiatõhususarvud ehk energiatõhususe parendamise pakettide energiatõhususarvud määratakse lähtudes ehitusseadustiku § 64 lõike 5 alusel kehtestatud määruses nr 58 alates 1. märtsist 2025. aastal jõustuvatest nõuetest.

Eelnõu punkt 17

Eelnõu punktiga 17 täiendatakse paragrahvi 13 punktiga 6, mille kohaselt juhul kui taotlusvooru eelarve võimaldab rahuldada kõik nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused, siis nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi ei hinnata, pingerida ei moodustata ja rahuldatakse kõik nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused. Säte võimaldab lühendada menetluseks kuluvat aega.

Eelnõu punkt 18

Eelnõu punktiga 18 täiendatakse paragrahvi 17 lõiget 1 tingimusega, et kulu on toetuse maksmiseks abikõlblik, kui see on toetuse saaja poolt tegelikult kantud. Praktikas on esinenud juhtumeid, kus toetuse maksmiseks soovitakse esitada kulusid, mis on makstud kolmandate isikute, mitte toetuse saaja poolt.

Eelnõu punkt 19

Eelnõu punktiga 19 sõnastatakse paragrahvi 18 punkt 17 ümber järgmiselt:
„17) juhul, kui projekti osana või projekti elluviimise perioodil projekti väliselt on paigaldatud eraldiseisev energiatootmisüksus, mis biokütuste kõrval või asemel võimaldab peamise

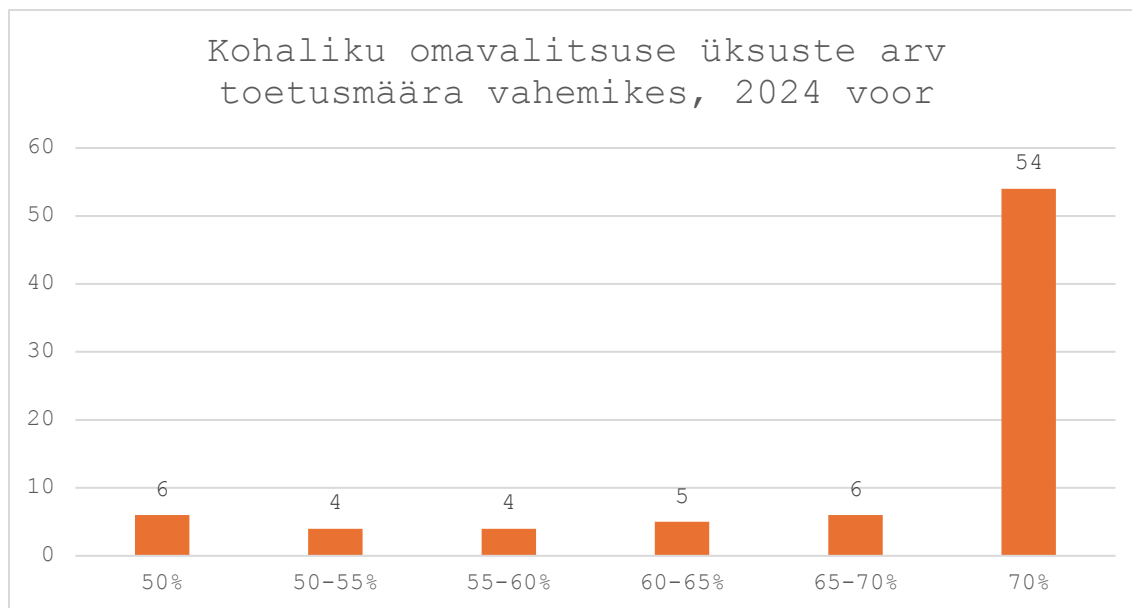
kütusena kasutada ka fossiilkütuseid või on tehtud sellise energiatootmisüksusega seotud töid, kasutama projektiga seotud hoone kütmiseks kütusena vaid biokütuseid ja seda RTK nõudmisel tõendama;“. Säte käsitleb juhtu, kus põhikütteallikana paigaldatakse projekti elluviimise perioodil näiteks katel, mis võimaldab kasutada nii bio- kui ka fossiilkütuseid või tehakse sellise katlaga seotud töid (näiteks selle kasutusea pikendamiseks või koormuse suurendamiseks). Muudatuse kohaselt peab sellise eraldiseisva energiatootmisüksuse, mis ei ole kombineeritud taastuvenergiaga ja mis tehniliselt võimaldab kütusena kasutada nii bio- kui ka fossiilkütuseid, puhul kasutama kütusena vaid biokütuseid ja seda RTK nõudmisel tõendama. Nõue ei kehti kütteperioodil lühialaliselt tipukoormuse katmiseks kombineeritud süsteemi lisatud katlale.

Eelnõu punkt 20

Eelnõu punktiga 20 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 22 „Toetuse tagasinõudmine“ lõiked 4; 5 ja 8. Kehtetuks tunnistatavad sätted on seotud fikseeritud toetuse tagasinõudmise määradega. Muudatuse järgselt määrusega fikseeritud tagasinõude määrasid ei sätestata ehk vaikimisi on tagasinõude määrad vahemikus 0-100%. RTK juhindub toetuse tagasinõudmisel rikkumise asjaoludest ja hindab tagasinõude proportsionaalsust ning määrab tagasinõutava toetuse määra kaalutlusotsuse alusel. Seejuures tuleb lähtuvalt paragrahvi 22 lõikest 13 toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses toetuse tagasimaksmise määra põhjendada.

Eelnõu punkt 21

Eelnõu punktiga 21 asendatakse määruse lisa 1 „Kohaliku omavalitsuse üksuse individuaalne toetusmäär“. Kohaliku omavalitsuse üksuste individuaalse toetuse määra leidmisel kasutatakse varasemalt ellu viidud (sh muudetava määruse alusel) samasisuliste toetusmeetmete taotlusvoorudes kasutatuga analoogset põhimõtet, jagades kohaliku omavalitsuse üksused toetusmäära skaalal tulu järgi elaniku kohta. Tuludena võetakse arvesse 2023. a maksutulud, keskkonnatasud ja tasandusfondi tulude-kulude tasanduse osa aasta seisuga. Elanike arv arvestatakse rahvastikuregistri andmete alusel 2023. aasta 1. jaanuari seisuga. Kohaliku omavalitsuse üksuste individuaalse toetusmäära leidmisel kasutatakse 2024. aastal avatavas taotlusvoorus korrigeeritud valemit, mille kohaselt minimaalset toetusmäära rakendatakse omavalitsustele kelle tulu elaniku kohta on suurem või võrdne kui 137% Eesti keskmisest tulemustest ning maksimaalset toetusmäära omavalitsustele, kelle tulu elaniku kohta on väiksem või võrdne kui 94% Eesti keskmisest tulemustest ehk vastavalt 1900 eurot ja 1300 eurot. Seletuskirja punktide 9-12 selgituses toodud põhjusel rakendatakse ajutiselt järgmistes 2024 ja 2025 aastal avatavates Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vastutusel olevates CO₂ kvoodikauplemise tuludest ja moderniseerimisfondi vahenditest rahastatavates taotlusvoorudes ajutist erandit, et ühegi omavalitsusüksuse maksimaalne toetusmäär abikõlblikest kuludest ei ole väiksem kui 50%. Erandina kohaldatakse kõikide väikesaareliste omavalitsusüksuste puhul maksimaalset toetusmäära, milleks on 70% abikõlblikest kuludest. Eelnõuga kavandatavate muudatuste järgselt muutub toetusmäär võrreldes eelmises taotlusvoorus kehtinud tingimustega soodsamaks 59-l ja jääb samaks 20-l omavalitsusüksusel. Maksimaalset toetusmäära rakendatakse 54 kohaliku omavalitsuse üksuse puhul.

Eelnõu punkt 22

Eelnõu punktiga 22 asendatakse määruse lisa 2 „Nõuded hoone energiaauditile“. Lisa 2 „Nõuded hoone energiaauditile“ sisaldab konkreetselt antud toetusmeetme raames asjakohaseid nõudeid ja juhiseid taotlejale ning energiaaudiitorile. Nõutav energiaaudit erineb tavapärasest, kuna eeldab kõikide taotluste ja nendes sisalduvate olemasoleva olukorra andmete ja energiasäästutööde tulemuse võrreldavale tasemele viimist. Taotluste omavahelisel võrdlemisel, millest juhul kui soovitatav toetuse maht kokku ületab vooru eelarvet, sõltub toetuse saamine. Muudatused on peamiselt seotud taotluse esitamise ja projektide elluviimise vahelisel perioodil muutuvate nõuetega energiasäästu arvutamisel, millest tulenevalt on selgelt välja toodud nõue, et hoone olemasolevale olukorrale vastav energiatõhususarv leitakse lähtuvalt taotluse esitamise ajal kehtivatest nõuetest ja kavandatavate energiatõhusustööde järgsed arvutused, sh arvutused mis on energiasäästutööde loetelu aluseks, lähtuvalt alates 1. märtsist 2025.a jõustuvate nõuete kohaselt. Eeldatava taotlusvooru avatud olemise ja positiivse toetusotsuse saavate projektide elluviimise aja vahel on Kliimaministeeriumi valitsemisalas jõustumas (muudatuste jõustumise aeg 1. märts 2025.a) hoonete energiatõhususe uued miinimumnõuded ja uuendatakse hoonete energiakasutuse arvutamise aluseks olevaid alusandmeid mõjutavad alusparameetrid, mis omakorda mõjutavad kavandatavate tööde projekteerimistingimusi ja lahendust. Uuenevad nõuded on avalikult kätte saadavad Riigi Teatajas <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032024001> RT I, 19.03.2024, 5 „Majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruse nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise meetodika“ ning 30. aprilli 2015. a määruse nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ ja ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11. detsembri 2018. a määruse nr 63 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ muutmise“

Täiendavalt ajakohastatakse lisa 2 energiaauditi koostaja pädevusele kohalduv ja uuendatakse CO₂ heite arvutamiseks kasutatavad eriheitetegurid ning viited alusandmetele millest tuleb auditi koostamisel juhinduda. Ühtlasi korrigeeritakse selgitusi, mis on eelmise taotlusvooru kogemusel segadust tekitanud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõu rakendamisega võimaldatakse läbi viia täiendavad taotlusvoorud kohaliku omavalitsuse üksuse hoonefondi energiatõhususe parandamiseks.

Investeeringud panustavad riikliku energia- ja kliimakava ning rekonstrueerimise strateegia elluviimisesse. Ühtlasi kaasajastatakse avalikes hoonetes pakutavate teenuste kvaliteeti ja vähendatakse hoone ülalpidamiskulusid tulevikus. Toetuse andmisel arvestatakse toetuse suuruse määramisel taotlejate võimekust, mis panustab ühtlasema regionaalse arengu saavutamisse. Paralleelselt kohaliku omavalitsuse üksuste olemasolevate hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimise toetusmeetmega moderniseerimisfondist avatakse kvoodikauplemise tuludest rahastatav taotlusvoor olemasolevate suure energiakuluga hoonete asemel liginullenergiahoonete ehitamiseks, mis võimaldab kohaliku omavalitsuse üksustel leida parima võimaluse hoonefondi korrastamiseks, sealhulgas optimeerimiseks. Mõju majandusele on positiivne, kuna ühelt poolt pakub energiasäästumeetmete rakendamine tööd vastava valdkonna ettevõtjatele ning samas aitab vähendada kulusid energiakasutusele. Määrusel puudub mõju välissuhtlusele ja riigi julgeolekule.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid tulusid ega kulusid riigieelarvele ega kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvetele. Konkreetne toetuseks ja rakenduskuludeks suunatav eelarve täpsustatakse igakordselt vahetult taotlusvoorude väljakuulutamise eel ja kehtestatakse valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga. Toetuse andmisel taotlusvoorudes lähtutakse uusimast teadaolevast informatsioonist toetuseks kasutatavate vahendite mahu kohta, sh võib järgnevatel voorudes algselt vooru läbiviimiseks kavandatud toetusmaht suureneda varasemate voorude kasutamata jäänud või tagasi laekunud vahendite võrra.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, st kolmandal päeval pärast määruse Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ministeeriumidele ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele.